

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçeleri ektedir.

Gereğini arz ederim.

M. Akif HAMZAÇEBİ

İstanbul Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de 1980 yılından sonra 1111 sayılı Askerlik Kanununa, 16.4.1987 tarih ve 3358 sayılı Kanunun 10ncu maddesiyle eklenen geçici 20 nci, 21.5.1992 tarih ve 3802 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle eklenen geçici 33 ncü, 2.11.1999 tarih ve 4459 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle eklenen geçici 37 nci ve 30.11.2011 tarih ve 6252 sayılı Kanunun 4 ncü maddesiyle eklenen geçici 46 ncı maddesiyle olmak üzere dört defa bedelli askerlik düzenlemesi yapılmıştır.

1987 ile 2011 arasındaki 24 yıllık süre içinde dört defa bedelli askerlik düzenlemesi yapılmak zorunda kalınmasının temelinde, zorunlu askerlik süresinin uzunluğu yatmaktadır. Özellikle mesleki kariyer planlaması yaparak yüksek lisans, doktora ve TUS’ta uzmanlık öğrenimine devam eden, kendi nam ve hesabına serbest meslek faaliyeti yürüten veya küçük ve orta ölçekli işletme kuran gençlerimizin, uzun süreli askerlik hizmeti sırasında öğrenimleriyle faaliyetlerine ara vermek ve işyerlerini kapatmak zorunda kalmaları, askerlik hizmetlerini sürekli bir şekilde ertelemelerine neden olmuştur. Askerlik ödev ve görevinin ertelenmesi, askerlik çağına gelen gençlerimiz arasında yığılmalara yol açmış; bedelli askerlik düzenlemeleri ile söz konusu yığılmalar eritmeye çalışılmıştır.

Öte yandan, kısa sayılabilecek aralıklar içinde dört defa bedelli askerlik düzenlemesi yapılması, bu alanda bir gelenek yaratılmasına ve dolayısıyla gelecekte bu yönde düzenleme yapılacağına yönelik beklentiler doğmasına neden olarak, askerlik hizmetinin ertelenmesini teşvik eden ve yığılmaları besleyen bir işlev görmüştür.

Ayrıca, AKP iktidarları 2003 yılından itibaren bedelli askerlik hizmetini sürekli bir şekilde canlı tutarak bir yandan askerlik hizmetinin ertelenmesini teşvik ederken, diğer yandan gençlerimizi “ha bu gün, ha yarın” beklentisine sokmuştur.

Beklentileri karşılamak ve sorunu çözmek üzere CHP, bedelli askerlik konusunda TBMM’ye 16.3.2011 tarihinde bir kanun teklifi verdi. Kanun Teklifinde, 1 Ocak 1983 tarihinden önce doğan (28 yaş) ve yıllık geliri 12.000 TL’nin altında olan yükümlülerin herhangi bir bedel ödemedi; yıllık geliri 12.001 TL ile 25.000 TL arasında olanların 7.500 TL’yi, 25.000 TL’den fazla olanların ise 15.000 TL’yi iki yıl

içinde eşit taksitler halinde ödemeleri durumunda bedelli askerlik hizmetinden yararlanması öngörülmüştü.

Başlangıçta bedelli askerliğe taraftar olmadığını ifade eden Hükümet, daha sonra bir kanun tasarısı hazırlayarak TBMM'ye sunmuş ve 30.11.2011 tarihinde 6252 sayılı Kanun kabul edilmiştir. Kanuna göre, 30 yaşından gün alanlar 30.000 TL ödeme karşılığında askerlik hizmetini yapmış sayılacaktır.

Kanunun kabul edildiği tarihte işsizliğin gençler arasında %25'leri aştığı ve 16 yaşından büyükler için asgari ücretin net tutarının aylık 630 TL ve yıllık ise 8.820 TL olduğu bir ülkede, işsiz-işveren, yoksul-zengin ayrımı yapmaksızın bedelli askerlik için 30.000 TL gibi çok yüksek bir tutarın belirlenmesi, eşitlik ve sosyal devlet ilkelerine aykırı olmuştur. Bu tablo bugün de değişmemiştir. Üniversiteli işsizlerin sayısı 600 bine ulaşırken, 16 yaşından büyükler için asgari ücretin net tutarı ise aylık 803 TL, yıllık 9.636 TL olmuştur.

Sonuçta, Kanunun yürürlüğe girmesinden bu yana iki yıla yakın bir süre geçmiş olmasına rağmen, sorun çözülememiştir.

TBMM'ye verilen yazılı bir soru önergesine Milli Savunma Bakanı Sayın İsmet Yılmaz'ın verdiği yanıtta, 31.12.2011 tarihi itibarıyla 30 yaşından gün alıp da fiili askerlik hizmetine başlamamış yükümlü sayısının 469.850 olduğu ve bu kişilerden 25.3.2013 tarihi itibarıyla sadece 70.179 yükümlünün bedelli askerlikten yararlandığı anlaşılmıştır. Başka bir anlatımla, 31.12.2011 tarihi itibarıyla bedelli askerlikten yararlanma hakkı olan her 100 kişiden 15'i bedelli askerlikten yararlanırken, 85'i ise yararlanamamıştır.

Bu durum, demokratik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetinde hiçbir açıklaması olmayan büyük bir eşitsizlik ve adaletsizliktir. Bu adaletsizliğin giderilmesi gerekir.

Diğer yandan, 25.10.2013 tarihli ve 28802 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2013/5501 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, 1111 sayılı Askerlik Kanununa tabi yükümlülerin muvazzaf askerlik hizmet süresi, 1.1.2014 tarihinden geçerli olmak üzere, silah altındaki yükümlüleri de kapsayacak şekilde, erbaş ve erler için 15 aydan 12 aya indirilmiştir. Muvazzaf askerlik süresinin 15 aydan 12 aya indirilmesi, bedelli askerlik kapsamındaki yığılmanın eritilmesini zorunlu kılmaktadır.

Teklifimizle, söz konusu eşitsizlik ve adaletsizliğin giderilerek Türkiye Cumhuriyetinin temel niteliklerinin gereğinin yerine getirilmesi, bedelli askerlik kapsamındaki yığılmanın eritilmesi ve toplumun beklentilerinin rasyonel bir temelde karşılanması amaçlanmaktadır.

Teklif ile; Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte her ne sebeple olursa olsun henüz fiili askerlik hizmetine başlamamış, 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla (bu tarih dâhil) 28 yaşından gün almış gençlerimizin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde askerlik şubelerine başvurmaları ve yıllık gelir toplamı;

- a) 14.000 Türk Lirasından (14.000 Türk Lirası dahil) az olanların veya hiç geliri olmayanların herhangi bir bedel ödememeleri,
- b) 14.001 Türk Lirası ile 25.000 Türk Lirası (25.000 Türk Lirası dahil) arasında olanların 7.500 Türk Lirası ödemeleri,
- c) 25.001 Türk Lirası ve daha fazla olanların 15.000 Türk Lirası ödemeleri,

halinde temel askerlik eğitimine tabi tutulmaksızın askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılacakları hüküm altına alınmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddenin birinci fıkrasıyla, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte her ne sebeple olursa olsun henüz fiili askerlik hizmetine başlamamış, 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla (bu tarih dâhil) 28 yaşından gün almış gençlerimizin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde askerlik şubelerine başvurmaları ve yıllık gelir toplamı;

- d) 14.000 Türk Lirasından (14.000 Türk Lirası dahil) az olanların veya hiç geliri olmayanların herhangi bir bedel ödememeleri,
- e) 14.001 Türk Lirası ile 25.000 Türk Lirası (25.000 Türk Lirası dahil) arasında olanların 7.500 Türk Lirası ödemeleri,
- f) 25.001 Türk Lirası ve daha fazla olanların 15.000 Türk Lirası ödemeleri,

halinde temel askerlik eğitimine tabi tutulmaksızın askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılacakları hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında “eşitlik” ve “sosyal devlet” ilkeleri gözetilerek yapılan düzenlemelerle, (a) bendinde, yıllık gelir toplamı 14.000 TL'nin altında olan yükümlülerin herhangi bir bedel ödemeden yasadan yararlanmaları sağlanmaktadır. TÜİK'in 6 Ocak 2011 tarihli Haber Bülteninde yer alan “2009 Yoksulluk Çalışması Sonuçları'na göre, dört kişilik bir ailenin 2009 yılı yoksulluk sınırı 825 TL tahmin edilmiş bulunmaktadır. Bu tutar TÜFE değişim katsayısı ile Ekim 2013'e güncellendiğinde, yaklaşık 1.170 TL yapmaktadır. Buna göre yıllık geliri (1.170 x 12=) 14.040 TL'nin altında olan aileler yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır.

Öte yandan, üniversite mezunu olan ve Genel İdare Hizmetleri Sınıfında 9. Derecenin 1. Kademesinde göreve başlayan bir memurun aylık maaşı eşinin çalışmaması ve çocuk sayısına göre 1.650 TL'ye yaklaşmaktadır. Söz konusu memurun yıllık geliri ise (1.650 x 12=) 19.800 TL yapmaktadır. Dolayısıyla söz konusu yükümlülerden yaşamaları için gerekli olanı almamak gerekir. Bu düşünceyle (b) bendinde, yıllık gelirleri toplamı 25.000 TL'den az ve 14.001 TL'den fazla olanların 7.500 TL ödemeleri; (c) bendinde ise, yıllık gelirleri toplamı 25.000 TL den fazla olan yükümlülerin 15.000 TL ödemeleri hüküm altına alınmaktadır.

Ayrıca, maddenin ikinci fıkrasında bedelli askerlikten yararlanacaklara, ödeyecekleri bedeli askerlik hizmetini yerine getirmiş sayıldıkları tarihten sonra iki yıla kadar eşit taksitler halinde ödeme kolaylığı getirilmekte ve faiz yükü yerine TÜFE artışının taksit ödemelerine yansıtılması öngörülmektedir.

Üçüncü fıkrada, bedelin tahsili ve bütçeleştirilmesi usul ve esasları; dördüncü fıkrada ise, bedelli askerlikten yararlanan kişilerden tahsil edilecek paraların yükseköğretim öğrencileri için öğrenci yurdu yapımında kullanılması hiçbir tartışmaya yer vermeyecek açıklıkta belirtilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında ödenecek bedelin tespitinde kişilerin beyanı esas alınmaktadır. Beşinci fıkrasında ise, gerçek dışı beyanda bulunulduğunun tespiti halinde, zorunlu askerliğin yasal süresi üzerinden yaptırılacağı hükme bağlanmaktadır.

Altıncı fıkra ile bedelin ödenme usul ve esaslarını, beyanlarda istenecek bilgi ve belgelerle uygulamaya ilişkin diğer hususları düzenlemek üzere Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Son fıkrada ise madde hükümlerinden yararlanan yükümlüler hakkında saklı, yoklama kaçağı ve bakayadan veya başvurup da bedeli zamanında ödeyememekten dolayı idari ve adli soruşturma ve kovuşturma yapılmayacağı, başlatılmış olanların sona erdirileceği kurallaştırılmaktadır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

ASKERLİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI

HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 21.6.1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun geçici 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Geçici Madde 46- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte her ne sebeple olursa olsun henüz fiili askerlik hizmetine başlamamış, 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla (bu tarih dâhil) 28 yaşından gün almış ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu ile 1111 sayılı Askerlik Kanununa tabi yükümlüler, istekleri halinde, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde askerlik şubelerine başvurmaları ve yıllık gelir toplamı;

- a) 14.000 Türk Lirasından (14.000 Türk Lirası dahil) az olanların veya hiç geliri olmayanların herhangi bir bedel ödememeleri,
- b) 14.001 Türk Lirası ile 25.000 Türk Lirası (25.000 Türk Lirası dahil) arasında olanların 7.500 Türk Lirası ödemeleri,
- c) 25.001 Türk Lirası ve daha fazla olanların 15.000 Türk Lirası ödemeleri,

halinde temel askerlik eğitimine tabi tutulmaksızın askerlik hizmetini yerine getirmiş sayılırlar.

Birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde belirtilen tutarlar, askerlik hizmetinin yerine getirilmiş sayıldığı tarihten itibaren iki yıla kadar eşit taksitler halinde de ödenebilir. Bu halde ödenecek tutara TÜFE farkı eklenir.

Bu uygulama kapsamında yapılacak ödemeler Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi adına T.C. Ziraat Bankasında açılacak özel hesaba yatırılır. Bu hesapta toplanan miktarları genel bütçeye özel gelir ve karşılığı da ilgili kurum bütçelerine aktarılacak üzere Maliye Bakanlığı bütçesinde açılacak özel bir tertibe ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödeneklerden yılı içinde kullanılmayan miktarlar, ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilir.

Bu tertipteki ödenek, 16.8.1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanununun 20 nci maddesindeki hükümler çerçevesinde yapılacak öğrenci yurtlarının finansmanında kullanılır.

Gelir tespitinde yükümlülerin beyanları esas alınır. Yapılacak inceleme ve denetlemelerde gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilenlere zorunlu askerlik hizmeti yasal süresi üzerinden yaptırılır.

Bedelin ödenme usul ve esasları, gerektiğinde beyanlarda istenecek bilgi ve belgeler ve uygulamaya ilişkin diğer hususlar, Bakanlar Kurulu kararı ile düzenlenir.

Bu madde hükümlerinden yararlanan yükümlüler hakkında saklı, yoklama kaçağı ve bakayadan veya başvurup da bedeli zamanında ödeyememekten dolayı idari ve adli soruşturma ve kovuşturma yapılmaz, başlatılmış olanlar sona erdirilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.